

СТАБІЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ У СИСТЕМІ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Михайло Крупка¹, Галина Захарчин², Богдан Бричка³, Галина Бричка⁴

¹Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, проспект Свободи, 18
e-mail: mkrupka@ukr.net; ORCID: 0000-0002-8775-1397

²Національний університет «Львівська Політехніка»
79016, м. Львів, вул. Митрополита Андрея, 5
e-mail: galzakharchyn@gmail.com; ORCID: 0000-0002-4081-7926

^{3,4}Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
79010, м. Львів, вул. Пекарська, 50
³e-mail: BrychkaBh@gmail.com; ORCID: 0000-0003-2547-7828
⁴e-mail: vyslobodskah@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0518-4553

Анотація. Дослідження присвячене розкриттю сутнісних характеристик стабільності національної валюти як одного з визначальних чинників економічного розвитку та успішного повоєнного відновлення України. Акцентовано, що міцна та передбачувана грошова одиниця виступає не лише результатом макроекономічної стабільності, а й активним рушієм реального економічного поступу. З позиції системно-методологічного підходу стабільність грошової системи розкривається через її здатність безперерійно виконувати всі притаманні грошам функції навіть за умов глибоких криз, зовнішніх шоків чи інших несприятливих факторів, не втрачаючи при цьому своєї центральної ролі у грошовому обігу. Зокрема підкреслено, що стабільність валюти має відносний і динамічний характер, оскільки абсолютна незмінність у реальному світі неможлива за своєю природою. Сформульовано авторське визначення стабільності грошової одиниці як динамічного, відносно стійкого стану її купівельної спроможності як усередині країни, так і на зовнішніх ринках, який дає змогу зберігати вартість валюти практично незмінною, підтримувати високий рівень суспільної довіри й забезпечувати повноцінне виконання всіх покладених на гроші функцій навіть за умов змін макроекономічного середовища та еволюції самої грошової системи.

Ключові слова: стабільність грошової одиниці, цінова стабільність, грошовий обіг, інфляція, НБУ, інвестиції, соціально-економічний розвиток, інноваційні стратегії.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації економічний розвиток кожної держави залежить від інвестицій, які ґрунтуються на широкому впровадженні інноваційної стратегії. Водночас, інноваційно орієнтоване інвестування неможливе без належної стабільності національної грошової одиниці, яка виступає не лише засобом обміну, а й фундаментальним фактором макроекономічної сталості та довгострокового зростання. Узагальнюючи сучасні тенденції розвитку ринкової економіки, стабільна валюта забезпечує збереження купівельної спроможності громадян і бізнесу, що стимулює заощадження та внутрішні інвестиції. Стабільність грошової одиниці також підвищує передбачуваність економічного середовища, що надзвичайно важливо для прийняття економічних рішень. Сьогодні в умовах глобалізації та відкритої економіки, міцна валюта полегшує залучення прямих іноземних інвестицій, через нижчі ризики валютних коливань. Окрім цього, стабільна грошова одиниця є запорукою соціальної стабільності: вона запобігає зубожінню середнього класу й пенсіонерів через гіперінфляцію, зменшує соціальну напругу та створює сприятливі умови для сталого економічного зростання, підвищення рівня життя й технологічного прогресу держави загалом. Відтак міцна та передбачувана національна валюта є не просто наслідком, а одним із ключових драйверів справжнього економічного розвитку.

Стабільна національна валюта відіграє ключову роль у забезпеченні стійкого сукупного попиту та стабільних темпів економічного зростання, що сприяє підвищенню добробуту громадян. Одне з основних завдань центрального банку кожної держави полягає у підтриманні стабільності грошової одиниці, адже її значні коливання призводять до зростання цін і посилення ризиків при ухваленні економічних рішень.

Гарантування стабільності грошової одиниці є важливим завданням економічної політики країни, оскільки її забезпечення формує основу для надійного попиту, економічного розвитку та покращення рівня життя населення. У будь-якій економіці питання стабільності національної валюти залишається центральним у макроекономічній політиці, адже нестабільність валюти спричиняє негативні наслідки, такі як інфляція та, що найважливіше, невизначеність для економічних агентів під час прийняття рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення курсової та в цілому грошової стабільності неодноразово ставало об'єктом наукового аналізу як українських, так і закордонних дослідників. Серед авторів, які приділили цій темі особливу увагу, вітчизняні вчені Т. П. Бабійчук [1], Я. В. Белінська [2], А. А. Гриценко, О. О. Гудзовата, С. В. Міщенко, А. М. Мороз, М. І. Савлук, К. Ф. Черкашина, а також іноземних економістів Л. Біні-Смагхі, Л. фон Мізес, М. Ротбард, Й. Г. Хюльсман та багатьох інших.

Постановка завдання. Ця стаття має на меті з'ясувати сутність поняття стабільності грошової одиниці та її роль в стимулюванні соціально-економічного розвитку, яка досягається завдяки впровадженню інноваційних стратегій діяльності, формування й реалізації збалансованої макроекономічної політики. Оскільки, сьогодні цій темі приділено недостатньо уваги в науковій і методичній літературі, зокрема, в умовах сучасників викликів та загроз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Віддаючи належне напрацюванням вчених, зазначимо, що в основі теоретичного дослідження важливо кожне поняття аналізувати в межах конкретної проблеми, поза якою воно втрачає сенс. В умовах глобалізації для центральних банків більшості країн світу ключовою є проблема визначення оптимального рівня стабільності національної валюти, що зумовлено кількома факторами. По-перше, забезпечення стабільності обмінного курсу через валютні інтервенції впливає на грошову масу, що може дестабілізувати рівень цін, створюючи потребу в

усуненні конфлікту між стабільністю валютного курсу та внутрішньою ціновою стабільністю. По-друге, через динамічну природу грошової одиниці виникає необхідність визначення її оптимального рівня, що пов'язано з проблемою вибору, оскільки зміни в обсязі грошей і цінових параметрах грошового ринку впливають на реальні економічні змінні в коротко- та середньостроковій перспективі. У економічній науці ці питання почали активно досліджувати під час Великої депресії. Зокрема, Дж. М. Кейнс показав, що вплив зміни грошової маси на інфляцію та обсяг виробництва залежить від фази економічного циклу та рівня використання виробничих потужностей [5].

Більшість понять мають складну природу, поєднуючи різні компоненти та допускаючи їх розгляд із різних перспектив. Наприклад, поняття стабільності грошової одиниці є комплексним, оскільки пов'язане з грошово-кредитними відносинами, які охоплюють усі сектори економіки та фінансову систему країни, а також виходить за її межі. Зміни у фінансовому стані будь-якого сектора економіки чи елемента фінансової системи впливають на стабільність грошової одиниці та загальну економічну стабільність в державі.

На сучасному етапі розвитку економіки стабільність у широкому сенсі відображає здатність системи функціонувати без змін у своїй структурі, незважаючи на значні коливання чинників впливу на неї. З точки зору загальнометодологічного аналізу системних характеристик, стабільність грошової системи проявляється в її здатності виконувати всі функції навіть в умовах економічних криз чи несприятливих обставин, зберігаючи при цьому свою роль в економіці. Якщо цього не відбувається, може виникнути потреба в грошовій реформі. Таким чином, стабільна система має демонструвати здатність адаптуватися та вдосконалюватися для виконання своїх функцій за умов змін її внутрішніх і зовнішніх факторів.

Український вчений А. Гриценко визначає стабільність грошової одиниці як відносну постійність її вартості в обігу, що проявляється через купівельну спроможність грошей [4].

За Чаркашиною К.Ф., стабільність національної валюти є ключовим фактором для досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни, адже стабільна грошова одиниця формує основу для економічного зростання та сприяє покращенню рівня життя громадян [15].

Подібної думки дотримується Гудзовата О.О., підкреслюючи, що стабільність грошової одиниці є ключовою кінцевою метою грошово-кредитної політики, характеризує її як відносну сталість вартості. При цьому, авторка наголошує на динамічному аспекті стабільності грошової одиниці, що включає внутрішню складову (рівень інфляції) та зовнішню (обмінний курс валюти). Водночас також акцентує на важливості такого поділу для країн із відкритою економікою та високим рівнем доларизації, де присутній значний іноземний капітал [6, с. 65]. Аналогічні ідеї можна знайти в інших наукових джерелах [13, с. 647; 14; 17].

Як зазначає Бабійчук Т.П., стабільність грошової одиниці охоплює як внутрішню, так і зовнішню складові, що проявляються через динаміку інфляційних процесів та обмінного курсу [1; 9]. У колективній монографії [3, с.185] зазначається, що після внесення змін до Закону України «Про Національний банк України» НБУ змістив акцент з підтримки зовнішньої стабільності гривні, яка пов'язана з регулюванням обмінного курсу, на забезпечення її внутрішньої стабільності, що передбачає підтримання низького та стабільного рівня інфляції. Отже, автори дослідження також поділяють стабільність грошової одиниці на внутрішню та зовнішню. Окрім того, інші дослідники наголошують, що стабільність грошової одиниці охоплює також стабільність цін на кредитні ресурси [16].

У науковій літературі нерідко поняття «стабільність грошової одиниці» замінюють іншими термінами, такими як «цінова стабільність» чи «курсова стабільність». За спостереженнями Носова О., забезпечення стабільності грошової одиниці вимагає чіткого розмежування понять, які, попри їхню різну сутність, в українських економічних реаліях часто вживаються як взаємозамінні [11]. Традиційно в Україні стабільність гривні асоціюється з її валютно-курсовою стабільністю. Водночас у розвинених ринкових економіках стабільність грошової одиниці зазвичай розуміють як цінову стабільність. Хоча цінова та курсова стабільність часто мають тісний кореляційний зв'язок, між ними існують відмінності, зумовлені ступенем розвитку національної економіки та рівнем інтеграції у глобальні економічні процеси.

За викладом Я. Белінської, Національний банк України тривалий період застосовував стратегію розширеного таргетування, спрямовану на забезпечення стабільності національної валюти шляхом підтримання контрольованих темпів інфляції та стабільного обмінного курсу. Однак досягнення цінової та курсової стабільності часто суперечило одне одному через відому в монетарній політиці «тріаду цілей»: у відкритій економіці з вільним рухом капіталу одночасне збереження стабільності цін і обмінного курсу є неможливим [2].

Розбіжності подібного характеру спостерігаються також у законодавчих і нормативно-правових актах. Згідно з Конституцією України, ключовим завданням Національного банку України є гарантування стабільності національної валюти [10]. Стаття 6 Закону України «Про Національний банк України» підкреслює, що НБУ має зосереджуватися на досягненні та підтримці цінової стабільності в країні, виконуючи свою роль у забезпеченні стабільності гривні [8].

Проте тлумачення головної мети центрального банку як забезпечення стабільності національної валюти часто виглядає надто спрощеним. Під стабільністю грошової одиниці, зазвичай, розуміють підтримання на незмінному рівні таких показників, як купівельна спроможність грошей, валютний курс і процентна ставка.

На нашу думку, такий підхід не відповідає теоретичним принципам сучасної ринкової економіки, де ціни, включно з вартістю грошей, формуються під впливом попиту і пропозиції. Відтак більшість дослідників говорять не про абсолютну незмінність вартості грошей, а про їхню відносну стабільність, визнаючи не лише можливість, а й необхідність певних коливань як елемента формування ринкової ситуації. Наприклад, відомі науковці Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. та Савлук М.І. тлумачать стабільність (стійкість) грошової системи як відносно постійну вартість грошової одиниці. Вони підтримують думку, що грошова система має бути еластичною, тобто здатною розширюватися чи звужуватися залежно від потреб грошового обігу [7, с. 40-44].

Такі зарубіжні дослідники, як М. Ротбард і Г. Хюльсман розділяють подібний підхід, стверджуючи, що на вільному ринку ціни на гроші неминуче зазнають постійних коливань, а спроби штучно їх стабілізувати лише спотворюють ринкові механізми [19, с. 233-238]. Л. фон Мізес, зі свого боку, вбачає ключову проблему стабільності грошей у концепції їхньої купівельної спроможності. Він вважає, що методи оцінки змін купівельної спроможності грошової одиниці спираються на ілюзорне уявлення про «вічний і незмінний еталон», за допомогою якого можна виміряти задоволення, отримане від використання грошей. Л. фон Мізес також критикує ідею І. Фішера про використання «споживчого кошика» для аналізу динаміки споживчих цін, називаючи такий підхід обмеженим. На його думку, зміни цін стосуються не лише окремих товарів чи послуг, а відображають природу всієї системи грошових відносин, включаючи як співвідношення з іноземними валютами, так і ціну грошей як капіталу. За Мізесом,

цінові зміни можна пов'язувати з купівельною спроможністю лише за умови, що люди завжди однаково оцінюють одні й ті ж блага. Проте, оскільки людська діяльність постійно породжує зміни, стабільність є недосяжною, а ринок перебуває у стані безперервної динаміки [20, с. 218-222].

Узагальнюючи думки науковців щодо поняття «стабільність грошової одиниці», можна зробити висновок, що ця стабільність є відносною та динамічною характеристикою, оскільки абсолютна стабільність у цьому контексті неможлива. На рис. 1 проілюстровано графічне відображення концепції «стабільність грошової одиниці». Зона стабільності, позначена як «А», та зона нестабільності, позначена як «В», відокремлені одна від одної перехідною смугою «Б», яка відображає проміжний стан між стабільним і нестабільним станом грошової одиниці.

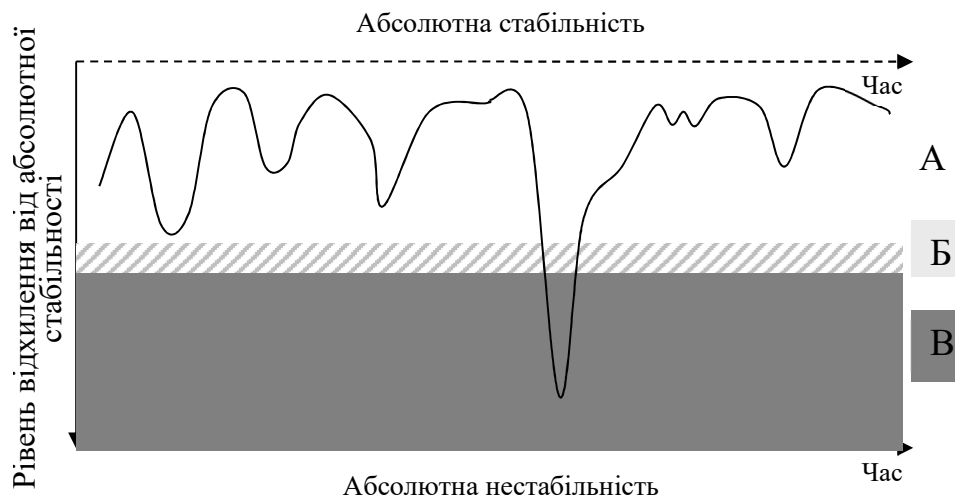

Рис 1. Графічне відображення концепції «стабільність грошової одиниці»

Джерело: складено авторами

Стабільність на рівні граничної межі іноді сприймається як стан, наближений до розуміння сутності цього поняття, але, на нашу думку, це не відповідає розумінню справжньої стабільності грошової одиниці. Відтак, чим нижчий рівень стабільності валюти, тим сильніше графік її показників відхиляється вниз від позначки абсолютної стабільності. Втрата так званого «запасу міцності» призводить грошову одиницю до стану «крихкості», коли вона стає вразливою до будь-яких внутрішніх або зовнішніх впливів. Отже, стабільність грошової одиниці не зводиться до одного фіксованого стану економіки чи грошово-кредитної системи, що визначає її стабільність (так звана точка стабільності), а охоплює сукупність станів, через які валюта проходить у процесі свого розвитку. З огляду на часову безперервність цього поняття, стабільність грошової одиниці можна розглядати як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Необхідно зазначити, що у викладеному методологічному підході стабільність не виступає абсолютною протилежністю нестабільності грошової одиниці, адже окремі компоненти грошової системи можуть зберігати елементи нестабільності. Навіть коли грошова одиниця перебуває у стані стабільності, певні складові грошової системи можуть нести приховані ризики нестабільності через властиві їм коливання та невизначеність.

Отже, стабільність грошової одиниці доречно оцінювати через призму збереження її вартості та купівельної здатності як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Інакше висловлюючись, стабільність національної валюти охоплює підтримання цінової рівноваги в межах країни та стабільність обмінного курсу, що забезпечує збереження купівельної сили валюти на зовнішніх ринках.

Оскільки гроші дають змогу придбавати товари, послуги, іноземну валюту чи отримувати позики, можна визначити ключові аспекти стабільності грошової одиниці, які будуть розглянуті далі, зокрема:

- цінова стабільність;
- стабільність цін на позикові ресурси;
- стабільність курсу національної валюти щодо іноземних валют.

Цінова стабільність являє собою такий низький і передбачуваний рівень інфляції (вимірюваний зазвичай індексом споживчих цін), за якого економічні суб'єкти практично не змушені враховувати зміну цін під час ухвалення рішень щодо заощаджень, інвестицій чи споживання. Іншими словами, рівень інфляції є незначним, що не створює економічні стимули й не створює невизначеності [18].

У середньостроковому горизонті (3–5 років) центральні банки прагнуть утримувати інфляцію на стабільно низькому рівні, щоб зберегти купівельну спроможність грошей національної валюти. При цьому цінова стабільність зовсім не означає фіксованих чи абсолютно незмінних цін — допускається їхнє повільне, контрольоване зростання, яке узгоджується з потенційними темпами економічного розвитку, динамікою ВВП та обмінного курсу.

Однією з ключових макроекономічних цілей вважається саме підтримання такої стабільності цін. Сутність цього явища значною мірою полягає в максимально можливій наближеності номінальних і реальних цінових показників. Номінальні значення вже містять у собі поточний інфляційний компонент, тоді як реальні — «очищені» від ефекту зростання цін і тому точніше відображають дійсну вартість товарів, послуг і грошей [11].

Основним фундаментом для стійкості національної валюти виступає саме стабільність цін, тому ключову роль відіграють індикатори, які дають змогу її оцінити. Кожна держава ставить за мету досягнення саме цієї стабільності, оскільки рівень цін слугує своєрідним барометром, що сигналізує про загальний стан економіки країни. Якщо інфляція набуває високих темпів, це зазвичай свідчить про можливе «перегрівання» господарської системи, тоді як дефляційні процеси часто вказують на дефіцит загального попиту та сукупних витрат. Поведінка як домогосподарств, так і компаній значною мірою визначається саме рухом цін: їхнє стрімке підвищення здатне спровокувати серйозні економічні порушення, а в окремих випадках — навіть повний хаос. У таких умовах і підприємства, і споживачі втрачають чіткі орієнтири для прийняття раціональних рішень, що неминуче призводить до падіння загальної ефективності економічного механізму [12, с. 66].

Водночас доречно підкреслити, що стабільність цін і стійкість грошової одиниці, хоча й взаємно необхідні одна для одної, все ж не є достатніми умовами для автоматичного їх забезпечення. На практиці підтримання кожного з цих явищ вимагає окремого набору інструментів та заходів економічної політики. Для вимірювання рівня цінової стабільності найчастіше використовують індекс споживчих цін. Натомість оцінка стабільності самої грошової одиниці потребує зовсім інших підходів, при цьому досі відсутній єдиний, універсально визнаний методологічний стандарт для її кількісного вимірювання та оцінки.

Стабільність цін позикових ресурсів передбачає, що процентні ставки за позиками залишаються на постійному прогнозованому рівні та змінюються в тісному зв'язку з

коливаннями темпів інфляції, обмінного курсу та рівня облікової ставки, яку встановлює центральний банк. У стратегічному плані стабільність обмінного курсу означає таке поведіння курсу національної валюти, за якого він або не коливається різко, або змінюється передбачувано, з урахуванням внутрішньої інфляції, що в підсумку підтримує рівновагу платіжного балансу [17].

В умовах сучасних викликів міцність національної валюти нерозривно пов'язана з її здатністю до вільної конвертації, оскільки обмінний курс — це не просто число-індикатор, а потужний важіль впливу на всю економіку країни. Розвиток соціально-економічних систем сучасних держав значною мірою визначається саме тією валютною політикою, яка інтегрує національне господарство у глобальний світогосподарський простір. Отже, під валютною стабільністю розуміють таку траєкторію руху курсу вітчизняної грошової одиниці, яка гарантує стійку рівновагу платіжного балансу.

На наш погляд, за умови високої стабільності грошової одиниці вона здатна повною мірою і з найвищою ефективністю реалізовувати всі функції, які на неї покладено. Проте реальна економіка будь-якої країни завжди віддалена від цього ідеального зразка, причому крайньою нижньою точкою такого відхилення виступає повна абсолютна нестабільність. При цьому, поняття стабільності грошової одиниці зовсім не передбачає відсутності інфляції — у сучасному світі це фактично нереально. Натомість стабільність означає, що зростання цін відбувається низькими, відносно постійними та легко прогнозованими темпами.

Узагальнюючи ключові риси, які впливають із розглянутих визначень стабільності грошової одиниці, можна виокремити такі сутнісні ознаки цього явища:

- Стабільність грошової одиниці виявляється насамперед через здатність грошей надійно й повною мірою виконувати всі класичні функції — бути мірою вартості, засобом нагромадження та ефективним інструментом обміну — завдяки збереженню високої купівельної спроможності.

- Цей стан ніколи не є абсолютним чи статичним: навіть у найміцніших валютах завжди зберігається хоча б теоретична можливість дестабілізації. Тому стабільність необхідно розглядати не як одну фіксовану точку рівноваги, а як певний діапазон прийнятних коливань, у межах якого грошова одиниця має достатній «запас міцності».

- Вона формується системно й синергетично: лише одночасне забезпечення цінової, кредитної та валютної стійкості породжує внутрішню (на національному ринку) та зовнішню (на міжнародних ринках) стабільність валюти.

- Ключовим фундаментом виступає довіра суспільства та інвесторів: за її відсутності жодні технічні заходи не здатні гарантувати стійкість грошей.

- Важливою особливістю є динамічність процесу. Якщо на момент t_1 ризики ідентифіковано та адекватно оцінено, а потенційні майбутні загрози проаналізовані й заздалегідь нейтралізовані, то стабільність може успішно зберігатися в наступних періодах t_2 , t_3 тощо — за умови, що не виникнуть непередбачувані або надто потужні макроекономічні чи фінансові потрясіння.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Враховуючи зазначене вище вважаємо, що на основі проведеного теоретичного дослідження можна сформулювати таке визначення: стабільність грошової одиниці являє собою динамічний, відносно стійкий стан її купівельної спроможності як усередині країни, так і на зовнішніх ринках, який дає змогу зберігати вартість валюти практично незмінною, підтримувати високий рівень суспільної довіри й забезпечувати повноцінне виконання всіх покладених на гроші функцій навіть за умов змін макроекономічного середовища та еволюції самої грошової системи.

У сучасних умовах глобалізації, зростання конкуренції та цифрової трансформації економіки проблема подолання кризових явищ неможлива без стабільної грошової одиниці, особливо в часі воєнного стану та повоєнного відновлення України. Безумовно, стабільна грошова одиниця забезпечує відносно стійку купівельну спроможність, що є основою високого ступеня довіри й запорукою розширення інвестицій заснованих на інноваційних стратегіях розвитку національної економіки, стає об'єктом наших наступних наукових пошуків.

1. Бабійчук Т.П. Проблеми стабільності національної грошової одиниці України в сучасних умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.16. С. 182–187.
2. Белінська Я., Биховченко В. Інфляційні тенденції та стабільність національної грошової одиниці України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Економіка. 2013. Вип. 8. С. 12–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2013_8_5 (дата звернення: 02.11.2025).
3. Валютно-курсова політика України: монографія / М.І. Крупка, М.І. Кульчицький, Н.В. Жмурко, Д.В. Ванькович. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 366 с.
4. Гриценко А. Стабільність грошової одиниці та економічний розвиток. *День*. 2001. № 135. URL: <https://day.kyiv.ua/article/podrobytsi/stabilnist-hroshovoyi-odynytsi-ta-ekonomichnyu-rozvytok> (дата звернення: 01.11.2025).
5. Гриценко А., Кричевська Т. Цілі та стратегія грошово-кредитної політики. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/28462/08-Nrytsenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 03.11.2025).
6. Гудзовата О.О. Механізм реалізації грошово-кредитної політики в системі зміцнення фінансової безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 21.04.01 «Економічна безпека держави». Київ, 2019. 421 с.
7. Гроші та кредит : підручник. 6-те вид., перероб. і доп. / за заг. ред. М.І. Савлука. Київ : КНЕУ, 2011. 589 с.
8. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-ХІV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 04.11.2025).
9. Клименко О.І. Об'єктивна необхідність удосконалення монетарної політики України в сучасних умовах. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Klimenko.pdf> (дата звернення: 15.11.2025).
10. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 15.11.2025).
11. Носов О. Державне регулювання стабільності та ефективності грошових систем. Демократичне врядування. 2014. Вип. 13. URL: http://vivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik13/fail/Nosov.pdf (дата звернення: 01.11.2025).
12. Панчишин С. Макроекономіка : навч. посібник. 3-тє вид., стереотип. Київ : Либідь, 2005. 616 с.
13. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / В.М. Геєць, Л.В. Шинкарук, Т.І. Артьомова та ін. ; за ред. д-ра екон. наук Л.В. Шинкарук ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. Київ, 2011. 696 с.
14. Тимошук Л.І. Монетарні важелі розвитку економіки України. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3(20). С. 56–59.
15. Черкашина К.Ф., Бур І.С. Тенденції валютного ринку України. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 5. С. 186–189. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/CHerkashina-K.-F.-1.pdf> (дата звернення: 07.11.2025).
16. Шаринська О.Є. Цінова стабільність: сутність і чинники впливу. *Вісник НБУ*. 2005. № 5. С. 34–39.

17. Шаринська О.С. Цінова стабільність: сутність та місце у системі цілей грошово-кредитної політики. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України* : зб. наук. пр. Суми, 2005. Т. 13. С. 25–33.
18. Що таке цінова стабільність і чому вона важлива для економіки України? URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85376 (дата звернення: 17,11.2025).
19. Rothbard M.N. *Man, Economy and State with Power and Market* : scholar's edition. Auburn : Ludwig von Mises Institute, 2004. 1441 p.
20. Mises L. von. *Human Action : a treatise on economics* : in 4 vol. 4th rev. ed. San Francisco : Fox & Wilkes, 1996. 1645 p.

References

1. Babychuk T. P. (2013). Problemy stabil'nosti natsional'noyi hroshovoyi odyntsi Ukrainy v suchasnykh umovakh [Problems of the stability of the national currency of Ukraine in modern conditions]. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 23(16), pp. 182–187 [in Ukrainian].
2. Belinska Ya., Bykhovchenko V. (2013). Infl'yatsiyini tendentsiyi ta stabil'nist' natsional'noyi hroshovoyi odyntsi Ukrainy [Inflation trends and the stability of the national currency of Ukraine]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 8, pp. 12–15. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2013_8_5 (accessed 2 November 2025) [in Ukrainian].
3. Krupka M.I., Kul'chyts'kyi M.I., Zhmurko N.V., Vankovych D.V. (2012). *Valyutno-kursova polityka Ukrainy: monohrafiya* [Currency exchange policy of Ukraine: monograph]. L'viv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
4. Hrytsenko A. (2001). *Stabil'nist' hroshovoyi odyntsi ta ekonomichnyy rozvytok* [Stability of the monetary unit and economic development]. Day, 135. Retrieved from: <https://day.kyiv.ua/article/podrobytsi/stabilnist-hroshovoyi-odyntsi-ta-ekonomichnyy-rozvytok> (accessed 1 November 2025) [in Ukrainian].
5. Hrytsenko A., Krychevs'ka T. (n.d.) Tsili ta stratehiya hroshovo-kredytnoji polityky [Goals and strategy of monetary policy]. Retrieved from: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/28462/08-Hrytsenko.pdf?sequence=1> (accessed 3 November 2025) [in Ukrainian].
6. Hudzovata O.O. (2019). *Mekhanizm realizatsiyi hroshovo-kredytnoji polityky v systemi zmitsnennya finansovoyi bezpeky Ukrainy: dys. ... d-ra ekon. nauk: 21.04.01 «Ekonomichna bezpeka derzhavy»* [Mechanism for implementing monetary policy in strengthening financial security of Ukraine: dissertation for the degree of Doctor of Economic Sciences]. Kyiv [in Ukrainian].
7. Savluk M.I. (2011). *Hroshi ta kredyt: pidruchnyk* [Money and credit: textbook]. 6-te vyd., pererob. i dop. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
8. *Pro Natsional'nyy bank Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 20.05.1999 № 679-XIV (zi zminamy ta dopovnenyamy)* [On the National Bank of Ukraine: Law of Ukraine dated May 20, 1999 No. 679-XIV (with amendments and additions)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (accessed 4 November 2025) [in Ukrainian].
9. Klymenko O.I. (n.d.) *Ob'yektyvna neobkhidnist' udoskonalennya monetarnoyi polityky Ukrainy v suchasnykh umovakh* [Objective necessity for improving monetary policy of Ukraine in modern conditions]. Retrieved from: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Klimenko.pdf> (accessed 15 November 2025) [in Ukrainian].
10. *Konstytytsiya Ukrainy*. (1996. *Vidiomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 30, st. 141 [Constitution of Ukraine. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 30, art. 141]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (accessed 15 November 2025) [in Ukrainian].
11. Nosov O. (2014). *Derzhavne rehuluvannya stabil'nosti ta efektyvnosti hroshovykh system* [State regulation of the stability and efficiency of monetary systems]. *Democratic Governance*, 13. Retrieved from: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik13/fail/Nosov.pdf (accessed 1 November 2025) [in Ukrainian].

12. Panchyshyn S. (2005). Makroekonomika: navch. posibnyk [Macroeconomics: textbook]. 3-te vyd., stereotip. Kyiv: Lybid' [in Ukrainian].
13. Heye ts V.M., Shynkaruk L.V., Artyomova T.I. ta in. (2011). Strukturni zminy ta ekonomichnyy rozvytok Ukrainy: monohrafiya [Structural changes and economic development of Ukraine: monograph]. Kyiv: NAN Ukrainy, In-t ekon. ta prohnzov. [in Ukrainian].
14. Tymoshchuk L.I. (2013). Monetarni vazheli rozvytku ekonomiky Ukrainy [Monetary levers for the development of the economy of Ukraine]. Sustainable Development of the Economy, 3(20), pp. 56–59 [in Ukrainian].
15. Cherkashyna K.F., Bur I.S. (2017). Tendentsiyi valyutnoho rynku Ukrainy [Trends in the currency market of Ukraine]. Market Infrastructure, 5, pp. 186–189. Retrieved from: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/CHerkashina-K.-F.-1.pdf> (accessed 7 November 2025) [in Ukrainian].
16. Sharynska O.Ye. (2005). Tsinova stabil'nist': sutnist' i chynnyky vplyvu [Price stability: essence and influencing factors]. Bulletin of the National bank of Ukraine, 5, pp. 34–39 [in Ukrainian].
17. Sharyns'ka O. Ye. (2005). Tsinova stabil'nist': sutnist' ta mistse u systemi tsil' hroshovo-kredytnoji polityky [Price stability: essence and place in the system of monetary policy goals]. Problems and Prospects of Banking System Development in Ukraine: collection of scientific papers, 13, pp. 25–33 [in Ukrainian].
18. Shcho take tsinova stabil'nist' i chomu вона vazhlyva dlya ekonomiky Ukrainy? [What is price stability and why is it important for the economy of Ukraine?] Retrieved from: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85376 (accessed 17 November 2025) [in Ukrainian].
19. Rothbard M.N. (2004). Man, Economy and State with Power and Market: scholar's edition. Auburn: Ludwig von Mises Institute [in English].
20. Mises L. von. (1996). Human Action: a treatise on economics: in 4 vol. 4th rev. ed. San Francisco: Fox & Wilkes [in English].

STABILITY OF THE NATIONAL MONETARY UNIT IN THE SYSTEM OF FACTORS OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE

Mykhailo Krupka¹, Halyna Zakharchyn², Bohdan Brychka³, Halyna Brychka⁴

¹*Ivan Franko National University of Lviv,
79008, Lviv, Prospekt Svobody, 18*

e-mail: mkrupka@ukr.net; ORCID: 0000-0002-8775-1397

²*Lviv Polytechnic National University,
79016, Lviv, Mytropolyta Andreia St., 5*

e-mail: galzakharchyn@gmail.com; ORCID: 0000-0002-4081-7926

^{3,4}*Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnology of Lviv,
79010, Lviv, Pekarska St., 50*

³*e-mail: BrychkaBh@gmail.com; ORCID: 0000-0003-2547-7828; 4e-mail:*

⁴*vyslobodskah@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0518-4553*

Abstract. This study is devoted to revealing the essential characteristics of the stability of the national currency as one of the determining factors in economic development and the successful post-war recovery of Ukraine. It emphasizes that a strong and predictable monetary unit is not only the result of macroeconomic stability but also an active driver of

real economic progress. From the standpoint of a systemic and methodological approach, the stability of the monetary system is demonstrated through its ability to smoothly perform all the functions inherent in money, even under conditions of deep crises, external shocks, or other adverse factors, without losing its central role in monetary circulation. In particular, it is emphasized that the stability of the currency is relative and dynamic in nature, as absolute immutability in the real world is impossible by its very nature. An adequate assessment of any national monetary unit should be based primarily on the degree of preservation of its internal and external value, as well as on the stability of purchasing power both within the country and in international markets. The existence of three key aspects of the stability of a monetary unit is substantiated: price stability, the stability of prices for landed resources, and a stable exchange rate of the national currency against foreign currencies. The simultaneous provision of these aspects generates internal (in the national market) and external (in international markets) stability of the currency.

The authors formulate a definition of the stability of a monetary unit as a dynamic, relatively stable state of its purchasing power, both within the country and in external markets, which allows the value of the currency to remain practically unchanged, maintaining a high level of public trust and ensuring the full performance of all functions assigned to money, even amid changes in the macroeconomic environment and the evolution of the monetary system itself.

Keywords: monetary stability, price stability, monetary circulation, inflation, NBU, socio-economic development, innovative strategies, investments.

Стаття надійшла до редколегії 21.11.2025

Прийнята до друку 23.12.2025

Опублікована (оприлюднена) 05.01.2026